

N:o 37.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 7 april 1904.
— — — — — Andra Kammaren den 7 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion angående undanskiftande i mindre bemedlade dödsbon af medel till minderårigt barns underhåll och uppfostran.

(Lagutskottets utlåtande n:o 31.)

Till Konungen.

Vid innevarande riksdag har enskild motionär ifrågasatt sådan ändring af svensk arfslag, att uti mindre bemedlade dödsbon medel till minderårigt barns underhåll och uppfostran måtte kunna undanskiftas.

Enligt svensk rätt skola barn efter en afiden person i regel åtnjuta lika arfslotter, oafsedt deras ålder, och enhvar stärbhusdelägare har rätt att påyrka skifte af boet. Någon befogenhet för efterlevande make att, oberoende af öfverenskommelse med öfrige stärbhusdelägare, under längre eller kortare tid kvarsitta i orubbadt bo finnes icke stadgad hos oss, såsom förhållandet är i Norge och Danmark för vissa fall. Och enligt 12 kap. 10 § ärfdabalken gäller såsom regel för arfsfördelning, att hvad föräldrar kostat på ett barn till dess nödtorftiga föda, kläder, upptuktelse och bröllopskost icke tages i beräkning vid bestämmande af dess lott i boet, där ej uttryckligt stadgande af den afidne därom förefinnes. Att detta i tillämpningen kan leda till orättvisa, synes uppenbart. Faktiskt

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 7 Häft. (N:is 37—39.) 1

kunna till följd af dessa bestämmelser minderåriga barn efter en afliden komma i ogynnsam ställning i jämförelse med de medarfvingar, som redan uppnått den ålder, att de kunna sig själfva försörja. Syftet med förvarande motion — att utjämna en sådan obillighet samt att i allmänhet, såvidt möjligt, tillförsäkra minderårigt barn af dödsboets tillgångar medel till underhåll och uppfostran — synes Riksdagen därför synnerligen behjärtansvärdt.

Den princip, som motionären sålunda vill göra gällande, är i själfva verket icke alldeles främmande för vår rätt. Den kommer i viss mån till uttryck i bestämmelsen om bröstarfvinges rätt till laglott, ehuru det härvid är arfvinge, som ses till godo gentemot testamentstagare och icke i förhållande till annan lika berättigad arfvinge. Men klart framträder grundsatsen i 2 § 2 mom. af förordningen angående hvad i testamente gifvas må, så ock om gåfva af fast egendom den 21 december 1857, hvilket lagrum stadgar, att, om man genom testamente anslagit viss årlig inkomst till omyndigt barns underhåll och uppfostran eller till underhåll för ofärdigt, med svår sjukdom behäftadt eller litet vetande barn och sådant barn ej af eget arf eller annan tillgång kan njuta underhåll eller uppfostran, detta testamente må, ändå att annan bröstarfvinges laglott därmed belastas skulle, gälla beträffande omyndigt barn, till dess det kan sig själft nära, dock ej för längre tid än till dess barnet fyllt 21 år, och med afseende å annat barn, så länge behovet fortfar. Dessutom föreskrifves i den nyss omnämnda 10 § i 12 kap. ärfdabalken, att det står föräldrar fritt att, om de vilja, såsom ersättning för hvad ett eller flera barn fått åtnjuta till underhåll och uppfostran »lägga de andra sina barn något till, som mindre njutit hafva».

Hvad sålunda redan finnes stadgadt såsom en rätt för föräldrar att genom testamente eller särskildt förordnande bereda minderåriga barn företrädesrätt framför öfriga stärbhusdelägare till så stor del af boets tillgångar, som erfordras för de minderåriga barnens underhåll och uppfostran, tills de sig själfva försörja kunna, torde böra upphöjas till allmän arfsfördelningsprincip i fråga om mindre bemedlade dödsbon. Själfklart är dock, att denna de minderåriges företrädesrätt icke får träda för nära sådana medarfvingars rätt, som, ehuru komma till högre ålder, af en eller annan anledning, sinnessjukdom, vanförhet, lyte eller dylikt, äro urständsatta att sig själfva försörja. Fastmera synas förhållandena påkalla, att den förmån, motionärens förslag åsyftar att bereda minderåriga barn, äfven kommer bröstarfvinge af sistberörda kategori till godo.

Under återopande af det ofvan anförda får Riksdagen, som anser sig för närvarande icke böra ingå på närmare undersökning, huru en sådan lagändring som den af motionären åsyftade lämpligast bör åvägbringas, alltså anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och i hvilken utsträckning minderårig bröstarfvinge efter afliden person må kunna tillförsäkras rätt att, i mån af behof, framför öfriga arfvingar, af dödsboets tillgångar bekomma medel till underhåll och uppfostran, samt för Riksdagen framlägga det förslag till lagändring i angifna syfte, hvartill förhållandena anses föranleda.

Stockholm den 7 april 1904.

Med undersåtlig vördnad.

N:o 38.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 7 april 1904.
— — — — Andra Kammaren den 7 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om tillägg till 14 kap. 45 § strafflagen.

(Lagutskottets utlåtande n:o 35.)

Till Konungen.

Vid innevarande riksdag har enskild motionär ifrågasatt, att till 14 kapitlet 45 § strafflagen skulle fogas ett tillägg af innebörd att, om brott, hvarom i 12, 13, 15 eller 17 § af samma kapitel sägs, föröfvats af målsman mot barn, innan det fyllt femton år, eller mot den, som saknar förståndets fulla bruk, allmän åklagare skulle äga att å brottet tala.

Det är enligt Riksdagens mening oförnekligt, att de i 14 kap. 45 § strafflagen stadgade inskränkningarna i åtalsrätten beträffande vissa brott